

КАФЕДРИ БУДІВЕЛЬНИХ І ДОРОЖНИХ МАШИН – 80 РОКІВ!

Кафедра будівельних і дорожніх машин імені А.М. Холодова була заснована у 1936 році, й її першим завідувачем був Ілля Прокопович Бородачов, який керував кафедрою у 1936–1937 роках. Його естафету підхопив Григорій Іванович Литвин. У 1939 році на кафедру був прийнятий на роботу випускник Харківського автомобільно-дорожнього інституту Андрій Михайлович Холодов.

У 1941 році кафедру було евакуйовано до м. Саратова, а більшість її викладачів і студентів пішли на фронт захищати Батьківщину від німецько-фашистських загарбників.

Після війни, у 1945 році, кафедра була частково поновлена, й її завідувачем було призначено Льва Мойсейовича Бранта, а з 1946 р. кафедрою завідував кандидат технічних наук В'ячеслав Олександрович Тютрюмов.

У 1953 р. А. М. Холодов розпочав дослідження робочих процесів землерийно-транспортних машин. Над вирішенням цих проблем працювали Михайло Володимирович Бунін, Вільгельм Вільгельмович Нічке, В'ячеслав Костянтинович Руднев, Георгій Миколайович Кузнецов, Сергій Миколайович Дерев'яно, Леонід Володимирович Назаров, Володимир Петрович Смельянов та ін. Всі вони у свій час захистили кандидатські дисертації, а пізніше Л. В. Назаров, В. В. Нічке та В. К. Руднев – докторські. За час свого існування наукова школа, керівником якої був А. М. Холодов, підготувала сімох докторів наук та більше сімдесяти кандидатів наук.

Андрій Михайлович Холодов очолював кафедру з 1956 по 1960 рік, а з 1960 до 1963 року він був відряджений до Магдебурзької вищої технічної школи Отто фон Геріке. В цей час кафедру очолював канд. техн. наук, доцент В'ячеслав Петрович Сухінін. У 1963 р. А. М. Холодов повертається до Харкова і до 1988 р. знову завідує кафедрою. У цей період на кафедрі під керівництвом доцента М. В. Буніна проводилися роботи з вивчення природи руйнування каменю і на основі цих досліджень було розроблено рекомендації та вимоги щодо конструкції робочих плит дробарок.

У 1979 р. від кафедри будівельних і дорожніх машин відокремилася кафедра експлуатації дорожніх машин і охорони праці, якою керував доктор технічних наук В. К. Руднев, а кафедрою будівельних і дорожніх машин продовжував завідувати доктор технічних наук А. М. Холодов, якого у 1988 році змінив доктор технічних наук В. В. Нічке. У 1996 р. ці кафедри знову об'єдналися і керівником створеної кафедри став професор Л. В. Назаров.

Однією з першорядних проблем, які вирішувала кафедра того часу, було підвищення довговічності та продуктивності землерийно-транспортних машин. Очолював цей напрям досліджень професор, доктор технічних наук В.В. Нічке. Результати досліджень В. В. Нічке та його учнів знайшли широке впровадження на підприємстві з виготовлення дорожньої техніки «Південдормаш» (м. Бердянськ).

Саме в цей період на кафедрі під керівництвом професора Л. В. Назарова проводилися фундаментальні наукові дослідження у галузі динаміки, міцності та надійності колісних машин. Результати досліджень знайшли відображення у спільній роботі кафедри і конструкторського відділу Крюковського вагонобудівного заводу (м. Кременчук) зі створення першого в Україні автогрейдера ДЗК-250 масою 15 тонн із двигуном потужністю 121 кВт та фронтального навантажувача ПФ-04 з вантажопідйомністю 4,5 тонни за тієї самої потужності силової установки.

У 2007–2008 роках кафедру будівельних і дорожніх машин очолював кандидат технічних наук, доцент Валерій Олександрович Шевченко, який продовжив займатися науковими розробками кафедри у напрямі дослідження динаміки робочого процесу машин та напружено-деформованого стану їх елементів. Одночасно кафедрою проводяться роботи зі створення машин багатоцільового призначення, які складаються із системи окремих модулів. Керівником цього наукового напрямку стає професор кафедри та декан механічного факультету І. Г. Кириченко, який у 2012 році успішно захистив докторську дисертацію з цієї проблеми. Базуючись на запропонованих І.Г. Кириченком принципах модульного проектування, кафедрою разом з Харківським заводом тракторних самохідних шасі було створено ряд малогабаритних машин (ковшовий навантажувач, розподільник асфальтобетонної суміші, ущільнювач та інші). В основу конструкції цих машин було покладено енергосилові модулі самохідних шасі Т-16 і Т-25.

З грудня 2008 року кафедрою почав завідувати доктор технічних наук, професор Євген Сергійович Венцель, який до 1992 р. працював на кафедрі експлуатації дорожніх машин та охорони праці. Його науковий напрям – підвищення зносостійкості пар тертя, покращення експлуатаційних властивостей та збільшення строків служби змащувальних матеріалів, що використовуються в будівельних, дорожніх та інших машинах. Це знайшло відображення у науково-дослідних роботах з визначення раціональних строків служби робочих рідин у гідроприводах будівельно-дорожньої техніки, а також підвищення зносостійкості ножових систем робочого обладнання машин за рахунок йоно-плазмового покриття і т.п.

Одночасно професор Є.С. Венцель зумів активізувати наукову роботу кафедри, і як результат – за сім років його завідування кафедрою її викладачі й аспіранти захистили десять дисертацій, з яких дві – докторські.

За час свого існування кафедра стала широко відомою серед споріднених кафедр не лише в Україні, але й за рубежем (Польща, Сербія, Німеччина та ін.).

Упродовж майже двадцяти років в університеті існує спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальністю 05.05.04 «Машини для земляних, дорожніх і лісотехнічних робіт». До складу цієї ради входять доктори технічних наук, професори кафедри будівельних і дорожніх машин Є. С. Венцель та І. Г. Кириченко.

Зараз на кафедрі у докторантурі навчається доцент О.Г. Гурко (науковий консультант – професор І.Г. Кириченко). Одночасно з цим над докторськими дисертаціями активно працюють доценти В.О. Шевченко, В.Б. Косолапов, І.Г. Пімонов і О.В. Єфіменко. В аспірантурі на кафедрі активно працюють над кандидатськими дисертаціями сім аспірантів денної та заочної форм навчання.

Кожні два роки кафедра проводить міжнародні науково-технічні конференції «Нові досягнення в галузі дослідження і проектування підйомно-транспортних, будівельних і дорожніх машин» за участю відомих науковців України у відповідній галузі, а також вчених Сербії, Польщі і т.п.

Наукові та науково-методичні публікації кафедри досить високо ціняться в наукових колах. Так, за останні роки вченими кафедри разом з колегами підготовлено і видано кілька підручників, а саме: «Будівельна техніка і дорожні машини», «Машини для земляних робіт» та ін.; дев'ять навчальних посібників: «Наукові основи створення високопродуктивних машин», «Динаміка землерийно-транспортних машин», «Вантажно-підйомні машини циклічної дії», «Експлуатаційні матеріали для будівельних і дорожніх машин» та ін. Науковцями кафедри за останні п'ять років надруковано близько двохсот п'ятдесяти наукових статей, отримано двадцять чотири охоронних документи на винахід та корисну модель.

Важливим є той факт, що, починаючи з 2014 року, кафедрою видається постійно діючий збірник наукових праць студентів.

Колектив кафедри проводить активну роботу щодо працевлаштування студентів. Завдяки тісним зв'язкам із підприємствами ПАТ «Світло шахтаря», ТОВ «Гідромодуль», «Кобальт», «Газтехніка» та іншими, всі 100 % випускників отримують роботу за спеціальністю, а найбільш обдаровані з них залишаються на кафедрі з перспективою подальшого зарахування до аспірантури.

Зараз на кафедрі працює потужний науково-педагогічний колектив із 24 викладачів, серед яких четверо – доктори технічних наук, п'ятеро професорів, 18 кандидатів технічних наук, доцентів. Саме тому, а також завдяки потужній матеріально-лабораторній базі кафедра здобула високий авторитет у наукових колах як в Україні, так і за її межами. Все це дозволяє згуртованому колективу кафедри з оптимізмом дивитися у майбутнє та продовжувати нарощувати якісні показники своєї діяльності.

Завідувач кафедри будівельних і дорожніх машин Є.С. Венцель